

2.2. געגועים לקיבוץ הישן

ב-1957 הגענו לברור חיל כעולים חדשים. כל אחד חיפש את הדרך הטובה ביותר להשתתף בחיזוק הקהילה שאליה הצטרפנו. החברים בחרו לעצמם מקצועות חדשים, ולי הוצע לעשות זאת בהנהלת חשבונות, תחום שבו עבדתי בעבר. לשם כך היה עלי להתוודא לשיטה הפיננסית של הקיבוץ ולהכיר מקרוב את ענפי הייצור השונים. הדבר לא היה קל מפני שהאווירה במשרד הנהלת החשבונות הייתה קרירה כלפי. במהלך הזמן הדבר הסתדר ובעזרת הרבה סבלנות ומסירות לעבודה העברתי כך שלוש שנים. הייתה זו טעות להיקלע לאווירה ששררה במשרד, שלא תרמה לי מאומה, אבל למדתי שם שבקיבוץ חיים אנשים שונים מהפנטזיות של תקופת התנועה בברזיל.

זיכרונותי מהקיבוץ הישן חיוביים: יחסי החברות שנקשרו בין האנשים, המנהג להקשיב זה לזה, העניין שחברים גילו זה כלפי זה שהיה ראוי לשבח, והאווירה ששררה אז – מסירות ומאמץ משותף למען הכלל. האמנתי במנהיגי התקופה ולמדתי מניסיונם ומהדרכתם. הבעיות האישיות של כל אחד מאיתנו לוו על ידי רוב חברי הקהילה. לא התקיים מרחק בין החברים והתקווה לעתיד טוב יותר הייתה תמיד נוכחת. היום, במבט לאחור, אני מעריך באופן חיובי את החום האנושי ומלא התוכן שקיבלתי בבית הספר לחיים, כפי שהיה הקיבוץ הישן.

בחיי היום-יום שלטה אווירה רומנטית. דפים חדשים נכתבו מדי יום על לימוד מן החיים יחד, בעובדנו בשדות, בפרדסים ובכרמים, בעבודה בלול וברפת, בנטיעת עצים חדשים, בחינוך הילדים ובקליטת הורינו שהצטרפו למשפחתנו הקרובה בהגיעם מן הגולה ארצה. נדמה היה לנו שזה אף פעם לא ייגמר, ודורות על גבי דורות ילוו אותנו בפרויקט חיינו. בהקשר זה, הדבר הראשון שצף ועולה במחשבתי הוא המסורת שהייתה נהוגה אז בברור חיל, עם היוולד ילד למשפחה בקיבוץ. עוד בימי המשנה, כאשר נולד תינוק, האב היה מדליק משואה על מנת לבשר לכל תושבי האזור על המאורע המרגש. וכך, בהתרגשות רבה, עליתי גם אני בינואר 1959 למגדל המים של הקיבוץ והדלקתי את המשואה לכבוד הולדת בתי הבכורה, דבורה. הצטרפו אלי בהתלהבות לטקס המסורתי ידידי הקרובים, בובי ביידר ומשה דגן, חברי לגרעין העלייה. וכעת, לרגל פרסום ספר זיכרונותי, נכדתי הבכורה, עינב, בתם של דבורה ואלון, ציירה את אותו מגדל מים - בשער הספר!

מאז ועד היום המציאות התפתחה והשתנתה. הכול השתנה בעולם, וכך גם הקיבוץ. מהקיבוץ הישן נותרו רק געגועים. הקיבוץ החדש הוא חומרני יותר, מציע עצמאות כלכלית לכולם אבל לא את יחסי החברה והחברות דאז. האם הקיבוץ החדש יהיה מסוגל להציע לחבריו אתגרים חדשים? רק הזמן יגיד!

גם כיום, בקיץ 2005, אני מכיר חברים החולמים על חזרה לתקופת הקיבוץ הישן. אלה רק חלומות, כי אין להם מה להציע מול הרעיונות החדשים ששינו את הקיבוץ בעיקר מן ההיבט

הכלכלי, ועימם נעלמו מן הנוף האנושי התכונות הישנות של חברות וסולידריות.

מנגד אני מכיר חברים החיים עימי כאן עשרות שנים. הם לא עזבו את הקיבוץ מסיבות אלה או אחרות. הרבה שנים הם חלמו על הרעיון לשנות את החיים הקהילתיים של הקיבוץ וליצור בו מבנה חברתי פחות תובעני בתחום החברתי, בסולידריות, ב"כולם יחד". הם האמינו שמוטב שכל אחד יחיה את חייו לעצמו ושיהיו לו פחות התחייבויות לכלל. האם הם צודקים? שוב, רק הזמן יקבע!